

s svojim brezverstvom in s splošno „enakostjo“. Spisal je knjigo „Die Frau“, v kateri uči popolno nenravnost, zametuje zakon in zahteva, da bi ljudje živeli po darwinističnih načelih živalskega pokoljenja. Nastali so v soc. dem. stranki takozvani revizionisti, ki hočejo, da se naj socialna demokracija približa drugim strankam, češ da so njene zahteve sedaj neizvedljive. A Bebel jih je pobijal in je obdržal vodstvo v rokah.

☉

Fr. S. Finžgar.

Laskamo si, da ustrezamo mnogim željam, ko podajamo čitateljem sliko svojega najboljšega sotrudnika gospoda Fr. S. Finžgarja. Finžgar je eden tistih

povest „Zaroka o polnoči“, ki je izšla v Krajčevi „Narodni biblioteki“. Druga daljša povest, „Gozdarjev sin“, je bila natiskana v „Slovenčevih“ podlistkih. Finžgar je bil tedaj bogoslovec in kot tak predsednik ljubljanske bogoslovske literarne zveze „Cirilskega društva“ ter predsednik literarne zveze vseh slovenskih bogoslovcev. Uredil je tedaj tudi en letnik „Pomladnih glasov“, za katere je sam mnogo spisal. — Potem se je začelo neumorno delovanje pri „Dom in Svetu“. Izpočetka pesmi, epska idila „Triglav“ — potem črtice, novele, romaní. Med najboljšimi stvarmi, ki jih je prinesel „Dom in Svet“, so gotovo Finžgarjeva novela „Deteljica“, roman „Kvišku“, „Oranže in Citrone“, ciklus črtic „Moja duša vasuje“ ter lanski roman „Iz modernega sveta“, v katerem je posegel Finžgar v

JAPONCI STRELJAJO V HUDEM MRAZU.

redkih pisateljev, ki ga vse rado bere. Saj je pa tudi povsod doma: med preprostim narodom in med najfinejšo družbo — v tvornici in na parketu. Zdrav realizem je njegov pravec — naj slika zunanje dogodke življenja ali naj se pogloblja v skrivnostne globine človeškega srca. In mojster je tu in tam. —

Finžgar se je vnel za slovstveno delovanje že kot dijak v Alojzjevišču — pri tistem skromnem ognjišču, ki ga je s toliko skrbjo čuval tedanji alojzjeviški vodja, msgr. Tomo Zupan, pri „Domačih vajah“, katerim je bil kot osmošolec tudi urednik. Potem je pisal v „Vrtec“ z imenoma „Basnigoj“ in „Naum“. Za časa Tomšičeve holecni je več mesecev skoro popolnoma sam opravljal vse uredniško delo pri „Vrtcu“. Kot osmošolec je spisal prvo daljšo

naše socialne, zlasti delavske razmere tako globoko in s tolikim umevanjem socialnega vprašanja, kakor še noben drug naš pisatelj. — Tudi drame ni prezrlo Finžgarjevo spretno pero. Za „Vrtec“ je spisal več krajših prizorov, za „Pomladne glase“ mnogo igrani „Indijski siroti“, priložnostno marsikaj za male odre po društvih, koder je služboval, in za „Dramatično društvo“ „Divjega lovca“, izvirno narodno igro, ki je ob uprizoritvi dosegla sijajen uspeh. Tudi je priredil po nemškem „Egiptovskega Jožefa“, Roseggerjev „Na sodnji dan“, burko „Veharjevo letovišče“ — prevel iz češčine opero „Dalibor“ in iz ruščine Čajkavskega „Pikovo damo“.

To je le površen zaznamek Finžgarjevih spisov. Veliko jih je in veliko popolnega je med njimi. Pesnik

nemara Finžgar ni bil nikoli — a s Finžgarjem-prozaistom, na višini, kakršni je zdaj, se jih pri nas ne more veliko kosati. Hodi stara pota zdravega realizma, a je privzel tudi od modernih, kar imajo res dobrega, umetniškega. Velik je kot psiholog in kot plastik. Njegov slog je krepek — moška sila je v njem — in bogat.

Iz prijateljskega občevanja ž njim vemo, da ima Finžgar še mnogo velikih osnov. Naj jih srečno izvrši v čast slovenskemu leposlovju!

Pomladne razstave dunajske „Secesije“

so se udeležili letos tudi trije Slovenci: Jakopič, Grohar in Jama. Poleg njih so razstavili svoja dela Poljaki: Mehoffer, Axentowicz, Wyczolkowski, Wyspianski i. dr.

Češki komorni kvartet iz Prage: Jiří Herold, Bohumil Brož, Oldřich Vávra in Maks Škvor je koncertiral v Ljubljani dne 17. marca. Igral je Smetanov komorni kvartet „Iz mojega življenja“ (E-mol) in Dvořákov komorni kvartet v As-dur (op. 105). Primarij kvarteta g. Herold je nastopil z briljantno fantazijo Wieniawskega na motivih Gounodove opere „Faust“. Gdčna Mira Dev je pela več ljubkih solospjevov.

Dr. Milivoj Šrepel. Vseučiliški profesor doktor Milivoj Šrepelj, katerega ime je znano tudi med Slovenci, je umrl dne 24. februarja v Zagrebu, šele v 43. letu svoje starosti. Kot vsestransko naobražen Slovan se je sicer marljivo bavil s književnostjo vseh Slovanov, a najbližja poleg materine knjige mu je bila vsekdar slovenska. — Zapustil je neprimerno mnogo književnega blaga stalne, velike cene. V mladosti je bil nežen pesnik, pozneje je pisal kritike, v „Matici“ je izdajal „Slike iz svjetske književnosti“, napisal celo vrsto študij in primer o ruskih, poljskih in čeških književnih prvakih. Zadnji čas je pripravljaval „Ilirsko antologijo“. Največ je koristil svojemu narodu z resnim delom v „Akademiji“ in „Matici Hrvatski“ ter kot profesor na mladem krvaškem vseučilišču.

Jan Klecanda, marljivi češki pisatelj in časnikar, je obhajal 5. sušca svojo petdesetletnico. Rojen je bil 5. sušca l. 1855. v Pragi, kjer je dovršil realko in začel študirati tehniko, a vojaška služba je pretrgala njegove študije. Ko je bil prost vojaščine, je postal učitelj na Smihovu, pozneje v Pragi in nazadnje v Toplicah, kjer je razvil organizatorsko delavnost za češke manjšine. L. 1887. je zapustil učiteljsko službo in ustanovil tednik „Vyšehrad“ z zabavno prilogo „Svatvečer“, katerega je izšlo 11 letnikov. Že na realki je pisal pod raznimi psevdonimi v liste „Humoristické Listy“, „Paleček“, „Obrazy života“ in dr. Nekatere njegove povesti, natisnjene v Knappovih „Besedách mládeže“

so bile priporočene za šolske knjižnice. Izdal je roman „Bludičky“, vojaške sličice „Na bojišti“, novele „Vsědňní příběhy“, „Vojáci v míru“, „Hrdinové malých románů“ itd. Vsi njegovi duševni proizvodi se odlikujejo po zdravem realizmu in izbornem risanju junakov.

Jan Spáčil - Žeranovský. V Šternberku na Moravskem je 9. jan. umrl po težki bolezni J. Spáčil. Umrl je v hiši trpljenja za zamreženim oknom v zavodu za blaznike. Smrt je bila torej za tega nadarjenega in marljivega pesnika in časnikarja le dobrot. J. Spáčil je bil mož konservativnega, idealnega mišljenja, nadarjen pesnik in spreten prelagatelj češke pesniške tvorbe v nemščino in francoske v češčino. Lepa književnost je bila njegov življ. Nemirno časnikarsko delovanje mu ni ugajalo; hrepenel je zmirom po Pragi, kjer bi mogel urejevati književni in umetniški oddelek v kakem velikem praškem dnevniku. Svojega ideala ni dosegel. Spáčil je bil rojen 26. januarja l. 1857. v Žešovu pri Prostějovu, študiral je gimnazijo v Olomucu in potem se je posvetil časnikarskemu poklicu. Začel je v „Našincu“ in je potem urejeval „Kutnohorské Listy“, „Divadelní Listy“, „Politik“, „Čeča“, „Hlas“ in „Ratibor“. Njegovi književni plodi so bili objavljeni v raznih časopisih. Samostalno je izdal nekatere pesni in prevode, zlasti prevod Heredijevih „Trofej“ in nemški prevod pesni „Vittoria Colonna“ od I. Vrchlickega. S posebno ljubeznijo je negoval hanaško narečje, v katerem je izdal sličice „Samó tilho“, katerih nadaljevanje je imelo iziti pod naslovom „Plke a štriche“. V kratkem izide zbirka njegovih pesni „Výše a propasti“.

Ferdinand Schulz. Češki pisatelj Ferd. Schulz je obhajal 17. jan. t.l. sedemdesetletnico svojega rojstva, a že 16. februarja ga je vzela neizprosna smrt. Rojen je bil l. 1835. v Ronovu pri Čáslavi in je zadnjo dobo preživel v Pragi kot vpokojen profesor Češkoslovske trgovske akademije. Schulz je že v šestdesetih letih zaslovel kot spreten leposlovec, kritik in stilist. Urejeval je „Osvěto“, prilogo „Národních Listů“ pod naslovom „Literární Listy“ in „Český obzor literární“. Njegovo literarno delovanje je zelo obsežno. Pisal je zgodovinske povesti in povesti iz sodobnega socialnega življenja. Posebno priljubljene so njegove povesti iz življenja čeških plemenitašev. Od l. 1884.—1898. je Schulz urejeval tednik „Zlatá Praha“. V „Matici lidu“ so izšle njegove zgodovinske razprave za ljudstvo „Jiří z Poděbrad“ in „Čeští vystěhovalci“; v tisti knjižnici je izšel tudi obširen življenjepis Jungmanna izpod Schulzovega peresa. Žal, da moramo nekatere povesti Schulzeve s katoliškega stališča obsoditi, na pr. zgodovinsko povest „Doktor Johánek“, ki je pravzaprav pamflet na sv. Janeza Nepomučana, in povest „Česká Magdalena“.

Petdesetletnica Františka Kvapila. 16. februarja je obhajal petdesetletnico po rojstvu tajnik češkega muzeja v Pragi, znani slavofil in pisatelj Fr. Kvapil. Kvapil je že od mladosti imel posebno